

особистості, його емоційний компонент. Можна виокремити два аспекти вивчення проявів емоційного благополуччя. Перший стосується факторів, що забезпечують позитивне переживання життєдіяльності особистості. Другий аспект стосується факторів, що забезпечують руйнування позитивних переживань, емоційний дискомфорт, тобто прояви емоційного неблагополуччя. У кожному з цих аспектів представленні певні напрями досліджень, як теоретичні так і емпіричні, пов'язані з емоціями і почуттями людини в ставленні її до сьогодення свого життя, його майбутнього та до уявлення про можливе ідеальне життя. З першим аспектом вивчення емоційного благополуччя пов'язані дослідження з беатотерапії, позитивної психології (Е.Дінер, Р.Еммонс, А.Бандура, М.Арґайл, Д.Леонт'єв, Е.Носенко) в яких акцентується увага на сувереності. Психологічного простору особистості, життєвих цінностях, мудрості, чуйності, природі щастя, життєвих стратегіях, самоефективності в проявах благополуччя. Другий аспект вивчення емоційного благополуччя пов'язаний з дослідженнями психічного здоров'я особистості, з травматичними та посттравматичними переживаннями в житті особистості, мірою їх впливу на вираженість емоційного благополуччя, як можливістю попередження його руйнування (Б.Пахоль, К.Рифф, П.Фесенко). Зокрема, це стосується емоційних переживань провини і печалі, особливості їх зміни та часових інтервалів відновлення емоційного благополуччя. Виявлені аспекти вивчення емоційного благополуччя особистості та напрями його дослідження вказують на важливість для особистості задоволеності потреби в емоційній теплоті в різних сферах її діяльності, що можна розглядати як перспективу вивчення провідних індивідуальних координат наявності та відновлення емоційного благополуччя особистості.

КОНТЕНТ АНАЛІЗ ТЕКСТІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ

*Корнієнко Інокентій Олексійович
Мукачівський державний університет,
Мукачево, Україна*

Аналіз, як поділ тексту на частини і елементи, має другорядне значення. Він не повинен руйнувати текст як цілісність, не повинен ігнорувати контекст, в якому виступає той чи інший елемент тексту. Отже, ми отримали від учасників нашого дослідження рукописні листи текстів різного обсягу з оповіданням на тему «Що входить у мій життєвий простір». Ці тексти були вже в певній мірі

структуровані питаннями, які їм задавали наші дослідники. Тим не менш, цей матеріал потрібно було значно скоротити і структурувати з урахуванням завдань дослідження. Для цього ми звернулися до методу контент-аналізу. Категорії контент-аналізу вибирались як на основі теоретичних уявлень про життєвий простір особистості, так і емпірично; виділенням основних тем, які лунали в текстах. У результаті всі категорії контент-аналізу були об'єднані в три блоки: I - структурний; II - інтерпретаційний; III - оціночно-динамічний. У перший блок увійшли категорії, що відображають елементи життєвого простору особистості, інакше кажучи того, що суб'єкт включає в свій життєвий простір. Другий, інтерпретаційний блок, склали категорії, отримані узагальненням відповідей учасників дослідження на питання, чому названі ними елементи входять в їх життєвий простір. Третій блок об'єднує такі категорії: 1) оцінка (відношення до життєвого простору), модальність оцінки (позитивна, нейтральна, негативна); 2) бажання змінити або зберегти свій життєвий простір; 3) активність (її екстернальне джерело, інтернальне джерело, змішане). Кількісний аналіз текстів проводився шляхом підрахунку частоти згадувань категорій в одиниці контексту (описі життєвого простору, зробленому одним досліджуваним). Підрахунок частоти категорій першого блоку проводився тематично: реєструвалося перша згадка кожної категорії в одиниці контексту. Одиницями виміру в підрахунку категорій другого і третього блоків були окремі висловлювання, які виступали як їх індикатори. Статистична обробка даних проводилася з використанням комп'ютерної програми SPSS. Разом з тим, при здійсненні процедури контент-аналізу, ми зустрілися з труднощами, аналіз яких виявив обмеження цього методу для вирішення поставлених в дослідженні завдань. Головною перешкодою є категоризація, яка відбувається за значеннями, а життєвий простір особистості має смислову організацію. Цей сенс задається контекстом, всередині якого в тексті виступає той чи інший елемент, а категоризація не враховує цього контексту, адже контексти на стільки не схожі, що сортувати категорії за контекстами стає неможливим. Для аналізу текстів, ми використовували категоризацію значень (в певних межах), співвідносячи частину з цілим текстом, що вимагало неодноразового його прочитання. Іноді ми використовували вимірювання, рангуючи висловлювання за ступенем вираженості досліджуваних явищ або відносин до них (цей прийом використовується в якісних дослідженнях). Ми виділяли теми, які звучали в текстах, в якихось випадках вдавалися до конденсації смислів, скорочуючи довгі висловлювання в більш стислий вигляд. Також ми намагалися порівнювати як окремі висловлювання, так і тексти між собою. Особливо важливим і важким завданням для нас було, перейти від елементів (одиниць тексту) і категорій, до власне смислових одиниць життєвого простору (основних його складових) і взаємозв'язків між ними, що і стало наступним етапом нашої роботи.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>